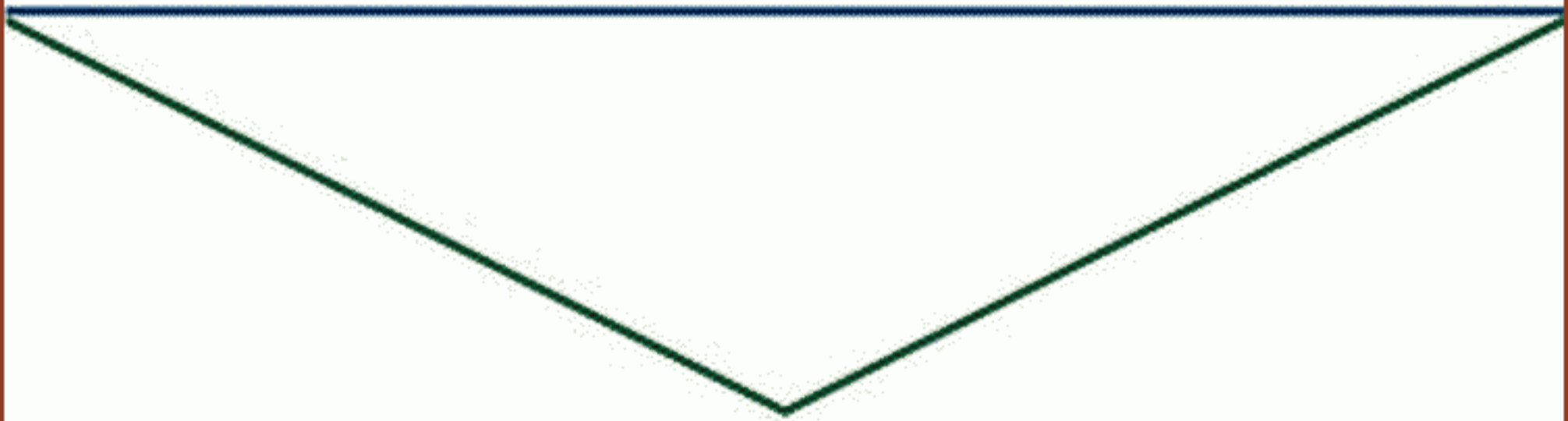
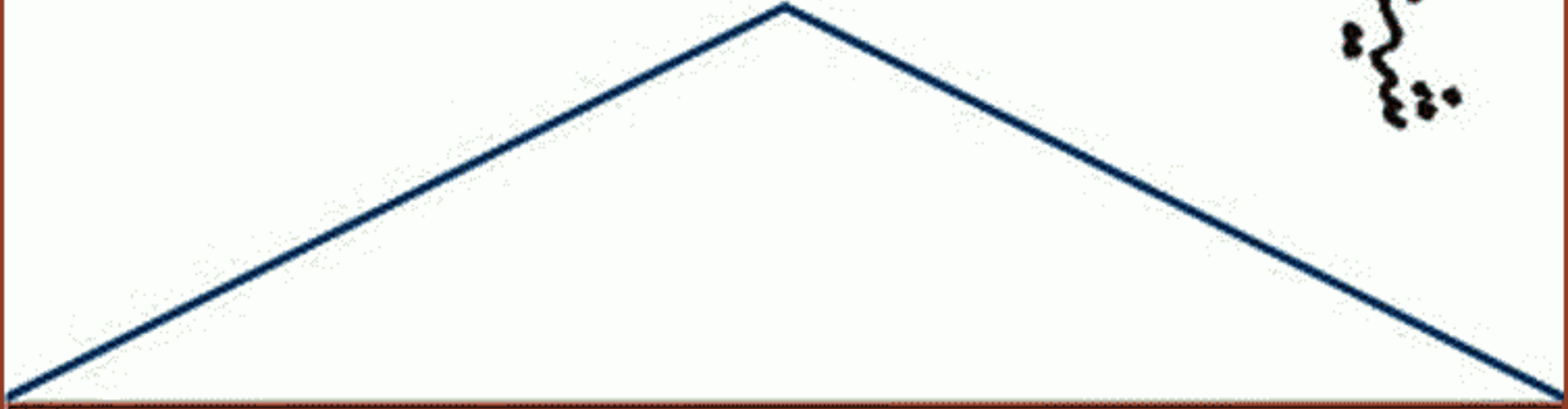

پیشکش وار
دی وار

پیشکش وار
دی وار

اللہ والے کی قومی دکان

وڈیاں گھراں نوں سُویاں ہٹیاں
ہٹیاں نوں سوئے گھر نہیں
ہولی بولو

کندھ پئی میک اپ کردی ہے:
جہاد کرو جیسا کہ حق ہے۔
پلاٹ کنال چھ مرلہ بارہ مرلہ
شرطیہ میٹرک ایک سال میں دو سال میں بی اے
خونی بوا سیر نامردی
موت کے بعد کا منظر

بازی جت لئی۔ شرطیہ نیا پرنٹ
دعویٰ دا۔ مولا جٹ ان لنڈن۔ ویزا
جہاد جہاد جیسا کہ حق ہے
پلاٹ پلاٹ وہ آگے موڑ پر
ہولی بولو

اوہ جی کدے کتاباں و کدیاں سن
ہاشم باہو طبعے شاہ
باوا فرید علی حیدر
ساڈا تھوک واکم سی
دور در اڈیاں پنڈاں توں

لوکیں بوریاں بھر بھر کھڑے سن
پھیر مادہ پرستی پے گئی
سیونک ساڈے نوں ایڈیشن لے گئی
باراں ورھے اسیں سیبالایا
ہن جیہدھر دیکھو کپڑا ای کپڑائے
اللہ میاں دی رحمت رسی ریشم ہو گئی جے
اسہ نہیں سانوں پجدائے
سبھ نوں پجدائے پاکستان ج کپڑا محکمائے
اینویں گلاں بغیرت وادھا
ہولی بولو

بدامو۔ دودھ نہیں پیندی
باہر دا ڈب کھڑا دلا دودھ پین نوں آوڑدائے
اج میں نبرٹنائے۔

کندھاں اوہلے کھڑے نیں کھبے
ہولی بولو

ہر کھبے دے کن نیں
کناں نوں کھمب نیں۔

سکور کیہ ہویائے

منڈے مارن ای مارن اللہ چاہے تے
اینویں کھمب دی ڈار پٹاوندے نیں لوکیں
ہولی بولو۔

ترانہ

اسیں عجب نیں محل اسارے
ہیٹھ نیں پیچو پیچ ڈیوڑھیاں
اڀر ڈرش¹ دوارے
کنو کن² اواز نہیں کوئی
رنگر نیں گنبد سارے
کلر کر سیوں عرش تے چڑھ گئے
خوف دے برج منارے
بوئی بوئی باغ بغوئے³
پورو پور پھوہارے⁴
عمران دیاں اتھے گیاں مختاں
پشتو پشت نظارے

1-وکھالی، جلوہ، درشن۔ 2-ٹھوس۔ 3-بوئی، ماس دی۔ 4-پونے، انگلی دے حصے۔

توں

ساڈے اندر گشیوں گواچ
بے پرواہا بالڑیا
اساں پھول کتاباں اہے¹
پچو پچ نیں سڑکاں سڑکاں
آپنے ناں دے بورڈ نیں ہر تھاں
مل بچھ آہنی شکل بزاراں
مڑ گھڑ لاوڈ سپیکراں اتوں
لمکے آہنی واج
تیری نہار²
کدیں اکھیاں وچوں سیک جیہا ہو لگھے
ایسہ دھرو اس³ ایسہ آس
رچت اُجالڑیا⁴
ساڈے شہر دے چٹ ہیرے پھریں ٹہنا کالا⁵
آئیوں پن لباس⁶
کہاں والڑیا۔

1-1 مہن بہتی گھسائی ناں من ہون۔ 2- نین نقش، مماندرا۔ 3- بھروسہ، تسلی۔ 4- من اندر لا۔

5- جگنو۔ 6- ”کون آیا پن لباس کڑے“۔ بلے شاہ دے بول۔

توڑے عمرتاں لگ گئی
 پر پیر پہاڑاں دی
 سہم سمندر دا
 اسماں دانہ دانہ کر کے لئے پرو
 ہن دل چاہے تے گوشے بیٹھ کے پوٹیاں وچدیں پھیرے
 جائے دنہ رات دا گرڈا گیر کھلو
 دل چاہے تے عمر ای اے
 توڑے ہو راک لگ جائے
 پیر پہاڑاں دی
 سہم سمندر دا
 دانہ دانہ اکھواکھ نکھیرے
 دھردھرتی وچ راتوں کیرے
 دنہ چڑھدے نوں جسدھر جائے
 ننگ² نوئے نچدے پہاڑ پچھانے
 سہم دیاں سنگلاں چوں چھٹیا جن سمندر مانے

1- بھادیں۔ 2- گڑے، بے روگ۔

اک پہاڑی راہ

ایسے ایسے ویدیاں
ڈردا گھسیا شپ ریوا سنڈ کریں دیاں
گھا چوں اکدم لکھاں بینڈے بول پئے
بند اکھیاں وچ انکھٹ³ جنگل کھول گئے

1- رستے دی لیک۔ 2- مڑو لھیٹن۔ 3- نہ ممکن والا۔

اک ہو رہاڑی راہ

دُھند مٹنے تے ڈھکیاں وچ سی
کیہدھر سرک گئی

باہیں چا ہزاراں بتیاں نچیاں نیں
انگھلےا گئی استانی کڑیاں مچیاں نیں۔

1۔ ڈھلواناں

قوالی

(1984)

گھر ساڈا ماڑا اے
چلو اگے گلی وچ واجا وی اے
پچھے گلی وچ ورلا ورلا دیگاں دا کھڑکار وی اے
کوٹھیاں اُتے کوئی سٹھنی ہار نہیں
ڈیوڑھی وچ کوئی بیڑو گھوڑی کار نہیں
پچھلے اندر ڈھولکڑی دی وگ تک گلی تار وی اے
تولینے تھلے ہار وی نیں
ڈر ساڈا لاڑا اے
ساڈی لوڑ کڑی نوں
دن دے دن لئی منگی موٹر ساج
جھوٹھ سچ جنج جوڑو یا ہون آیا اے
کیہ کریئے رشتے ملدے نہیں
ساڈی کڑی وڈیری ہو گئی سی۔

1- آوندی جنج نوں گاہلاں دین والیاں۔ ”سٹھنیاں دینا پرانی رسم سی“ 2- بیڑو گھوڑی وی
اک رسم سی۔ منڈے والیاں دیاں کھیاں کھیاں مورتاں آٹے یاں مٹی نال بنائیاں جانیاں
سن، مٹول واسے۔ 3- نال۔

خیال

جد ہوئے آسمان ہرے
سُو ہے سمندر ہو گئے
جد رکھاں دیاں حیران ایانیاں ہتھاں اُپر
سوہل بسنتی واء دیاں ڈاراں لتھیاں
تدیار پُرانے اکدو جے نال نویں کہانی کرسن

باراں ماٹھہ - چھکن

تکدیاں نیل آسمان

اچیتی سہی ہويا۔

”کوئی اوڑک نہیں۔“

عجب جیسی اک بے پرواہی

نشے دی پہلی کئی ہار کھل اندر پھر گئی

قوالی

(1985)

جنگل وچ چڑی نہ چوہے
نہ کوئی ہرن چھڑپے
وچ وچالے بُرج اے عرشی
دوال پتال نیں کھپے
ورھیاں بدھیں پُل کاٹھ دا
کھپے اُپر لندائے
جئے لوہے بیڑے کے جیہڑے
پہڑھیو پہڑھی تمبو تان کے بیٹھے نیں
وگ³ تک اندر وڑدے نیں
برجوں باہر کدے نہیں آئی کوئی واج وکھالی
بعضے آکھن برج اے بھریا
بعضے آکھن خالی

1- دُھر بیٹھ۔ 2- کس کے، جکڑ کے۔ 3- اتا ولے۔ بحب نس بھج کے۔

گاؤن

جے رچے تان رچے رکھاں دے نال
بن گنیاں بن پنیاں ساڈا
زہر کوڑا چاڑھ کے امرت کروے نہیں
جے رچے تان رچے رکھاں دے نال
بن پچھیاں بن دسیاں ویکھو
اُہریل دیوے بال کے اکھیں دھروے نہیں

۱-ہرے رنگ دے۔

پوہ دا چند پیا سردائے
 سُک پتیاں رُکھاں اوہے
 ہوئی
 کوئی شور چھپتا
 اُپھلداے
 ات بے وس
 ات اچنبا
 (جیویں مور پیل وچ)
 پوہ دا جن پورن
 پیا بارھیں برسیں
 2 لاکھی باگ وچ نتردائے۔
 بھونیں و سیندیاں نول
 3 سلوان سورج مہاراج دالماں اچھل وارا
 پیا نظرو نظریں و سردائے

1- ابھردائے، بھردائے 2- سیالکوٹ پورن دا باگ 3- پورن دا پو 4- بے پھل، ناکام

قوالی

(1982)

اسیں ناواں دے ڈر پیتے
ننگے ناں گناہ جیسے ہولے
اسیں کج کج بھارے کیتے
رجندا کھری رہوے کہ نکلے
کفن پنچو ہرے پیتے

ناں دے بھار چوں بھل مٹھلیکھے جیکر کر گیا بھورا
روز ازل توں روز قیامت تلکن اک گھورا
گھر ساڈے کوئی سوڑ نہ آجائے
کوئی سی آئی ڈی والا نہ پھیرا پا جائے
ناواں نوں اسیں چوڑے کر کر آپیں اندر وڑنے آں
ناں سانوں کھا کھا وڈے ہو گئے
اسیں باہر کھلوتے ڈرنے آں

خیال

وہ نہہ - کھرا اسمان -
اس میں بدل دی پونی،
رکھل جڑے جڑ کھلے،
لاگی نہ جھمان
نیل بے انت، اک تکنی
چیر سریر گئی
دھپ گئے ناں نشان

اسیں آہرے لگے
کندھ پار دیاں رُکھاں کولوں ڈردے رہے
کندھ پار دے رُکھ سن مھیتی
اُڑا اُڑگلاں کر دے رہے۔
کندھ کری تے سو پیل سو بیری سی
رُکھاں نالوں ساڈی چپ گھنیری سی

1- انڈے ہو ہو کے 2- اوہو

شیش محل دی وار

(لہور دا اک پُرائی گھر جسدے طے دی اک گاہک نوں اینویں وہم پے گیائے۔)

(1)

پہلوں دسو چاء کہ ٹھنڈا؟

لا الہ الا اللہ

بابی بڑیاں بڑیاں ہستیاں اتھے رہ گئیاں جے۔

اوہناں نوں پچھ لئو جا کے

اُنج خاندانی دُھروں طبیعتاں وہمی ہویاں

اول کے نوں کیہ پچھنائے

میتھوں ودھ تے ایہناں گھراں نوں کوئی نہیں نہ جاندا

دائی کولوں ڈڈھ لکیا رہندائے؟

تے غسل دین والے دایاں دے وی پوہوئے۔

لا حول ولا قوۃ الا باللہ

میرے ساہنے کرو جیہڑا پرچھاواں دسدائے

ایسہ کیہڑی بہار اے وہم دی بابی

اگلے چند تے چڑھ گئے جے۔ کوک مگاواں؟

لکھاں پُرائیاں بھوتیاں دی میں پنجر پرزے کر کر بولی بولی چھڑی

مال چکا لئو بابی۔

آنا سونا ہوندا جاندا

کیوں بے دید کراوندے او قسمے

کل دا آکھ گئی جے بیگم شیخ سب دی
 ادھے لہور دی مالک جے
 پر شیش محل دے ساگوان دے بوہے پاریاں
 شیشیاں اُتے ساگوان دیاں جالیاں
 اٹاں تے گلکاریاں
 نویاں مکاناں اندر ٹچ پُراٹا
 شاہجہانی تزکائے۔
 نویاں کمائیاں دی
 اینویں اچھان نہیں جاندی۔
 اوئے بابا کم کر اپنا
 توں کیہ سُنن کھلو گیائیں تیسی دھر کے
 میں دوائی و پچناں کھنگ تاپ دی؟۔
 ایسہ لیر جے پر چھاواں۔ جیرا سانوں ہتھبرٹیا ہو یائے
 پٹے کھول گئے ایہناں دے اوہ بھٹو۔
 پتھرا کبر شاہی آگرہ
 پہلوں ایسے شیش محل دی واری اتھے آئے
 پھیرن چالیہ وچ بات شاہی میت لئی لے کے آئے سر سکندر
 تدوں ایسہ شہر شریفاں داسی باجی
 جدی پشتی رے جے پٹے
 ادھو سُدھ نمازی پرہیزی
 سبھ کتے لال لوا کے شوق شہادت کر گئے
 پچھوں جو شور اتے شوہدائے شہرچ آوڑیائے
 نہ کوئی دس حکومت دائے
 نہ تماڈا ساڈائے
 بلجینم دا شیشہ
 ہن لہو جا کے اوتھے وی نہیں جے بنڈا۔ سیون اپ مگاواں۔

کچھ تے پی لئو باجی۔ بھیڑا لگدائے
 چار سال میں یورپ رہ کے آیاں۔
 اوتھے مونہ امی دیکھنے چھڈ گئیاں جے چندریاں۔
 جدی پشتی لوکاں واسے بندیاں سن ایسہ چیزاں۔ آڈرتے۔
 پرنس ہويا۔ کوئی لارڈ پراتا ہويا۔
 پتل پا کھلوو۔ سونا بن جائے۔
 میں تے آپ وانف¹ نوں آکھیاے پیس² ویکھ لے گھر لئی۔
 پراوہڈا ٹیسٹ³ نہیں۔

سارا دن بس ریل مصلہ
 مینوں ایسڈھروں و ریل نہیں ہوندی
 اوہنوں اوہڈھروں و ریل نہیں ہوندی
 شادمان وچ پلاٹ جیہا اک لے بیٹھی جے
 کیہ کریئے جی سرتے لکاوٹا ہويا۔
 اکتوں بچے وڈے ہوندے جانڈے نیں
 سبھ نوں سیٹ چاہیدے نیں وکھرے
 آپو آپنا سرکل⁴ ہويا سبھ دا
 اوہ ساڈا گیا زمانہ

بیٹھاں جنڈرے اتے جنڈرے
 نوہاں تاناں اکوانڈرے۔
 اوہو جیسی گل کوئی ہوندی میں تے آپ ہتھ نہ لاوندا باجی۔
 میرے ساہنے کرو جیسر⁵ آہندائے
 اوہداتے میں پرچھاواں کڈھاں باہمن دا
 میں ادھا لہور پُراتا و بیچ کے ادھے لہور نوں نواں کرایاے۔
 رانج پرچھاویں نکلن لگن تے پورا شہر نہ بن جائے میانی۔

دفعہ چٹالی۔ چار چار دیاں لیٹاں اندر۔
 توں کن میرے دل رکھی آکھاں بابا
 میں وی اکھ تیرے تے رکھی ہوئی اے۔
 اوس ویلے دا اک ردا نہیں تیتھوں لتھا
 مچ مچ مچ مچ۔ کم کوڑھیاں والا۔ دیھاڑی ایس ایچ او دی۔
 باجی پیے کل سسی پرسوں سسی
 میں منگنے ای نہیں
 مال چکاؤ۔ آٹا سونا ہوندا جانداے۔
 قسے اج زبان اے جیہڑی، بھلکے گاہل جے۔
 ہفتہ پورا ڈکی جے میں بیگم شیخ ساب دی
 دے آگئی تے اول میتھوں نہ نہیں ہوئی
 ہووے وی تاں میرے نہ نہ کردیاں اوہنے صفایا کر جائے
 کھٹی کھیر۔ قران دی قسے
 اسیں تے اینویں تہاڈے مونہ نوں بیٹھے ہوئے آں اتھے
 ساڈی تے ہالی سمجھو
 جتھے چنگی چیز دیکھئے
 تہاڈیاں گھراں دی خدمت کرن نوں جی کر پندائے
 اسیں پُرانے لوک جوں ہوئے ہُن، کیہ کریئے۔
 تیس پیتاوی کجھ نہیں۔
 بڑی بڑتی جے میری۔

(2)

ہوہائے۔

توبہ کریئے۔

پرچھاواں کہاں میں صدقے جاواں

میں شیش محل وچ باراں ورھے گزارے۔

پترجے دھیاں پالیاں

ساڈیاں نکیاں نکیاں گلاں لوکیں لے ٹوے نیں کملے

مھنداں چاء لیا نا۔۔

شوٹنگ لئی اسیں گئے ساں او تھے

دل دے بیٹھا ساب ڈریکٹر میرا

اکھے گھر نہیں ایسہ تاریخ اے زندہ

اک زندہ تہذیب دے فن دی عظمت دی تاریخ اے

اینویں جیسے کوئی وڑے ہوئے سن

جھٹ پٹ ساب الاٹ کرا کے اوہناں نوں کڈھوایا۔

چھتاں شیشے کندھاں شیشے

شیشیاں اندر اک دے ہزاراں شیشے

ہائے۔ اے کل دی گل اے۔ ویکھیں نا۔

خاب خیال جیہا لگدائے۔

ساب ڈریکٹر میرا آکھے

تیرے اندر دا فنکار جگاؤن گے شیشے

اسیں خوب تماشے کہتے

شیشے انج لگنے

جیوں سرکس دے مسخرے۔

کہانیاں وچ نہیں رانیاں دے جیوں ٹنگے نوکر کھسرے؟

خابگا ہواں وچ آلیاں اندر توتے پریدار بہائے۔

میں اوہناں دے چسکھے لاہونے

سبھ ہس ہس دوہریاں ہونا

پر ہولی ہولی شیشیاں توں میں بور جیسی ہو گئی

ہو نہیں جاندا بندہ؟

میں اک دن ماں نوں آہنی آں۔ ماں

مینوں آپنا مونہہ کوئی ہو ر ہو ر جیہا لگدائے،
 جیویں جھنڈائے توں کون ایں
 کیہ پئی کرنی ایں اتھے
 ہائے ماں میری سمجھاں والی
 آہندی اے۔ بندہ پنج تت کا پتلا دھیئے
 پہلا تت نی ماپے جیہناں جمی جائی
 دو جات ای کونت دا جن آن ویاہی۔
 تجات ای دودھ پُت جن ویل ودھائی
 چوتھات ای کسب دا جیہدی کھائی ہنڈائی
 پنجواں تت ای رب دا جن مار جوئی۔
 اکھے دھیئے او گنہار اسیں ہوئے دھردے
 کیہ پئے کرنے آں جانے کراون ہارا
 پاء لاء کے متھے لگیں کسے دے
 تینوں پتہ وی لگے توں کون ایں۔
 پر شیشیاں کولوں مینوں ڈر جیہا آون لگ پیا۔
 اوہ تو تے کسماں نوں کھانے
 (میں گل پئی کرنی آں
 تے انج لگدائے

جیویں سٹل پرائیاں ویہندی ہوواں)
 اوہ تو تے چور جیویں پنجرے پئے پئے مرن تے آگئے ہوون
 مینوں ماندیاں توتیاں چڑیاں کولوں ڈر بڑا آوندائے۔ سچی
 رکھ وی ناہن مھنداں۔ رہن دے
 جاتوں سانہ کھارا اپنا۔
 میں شیشے لہائے

نئے فریماں سٹورچ بند کروائے
 شوٹنگ وچ میراجی نہ لگے
 ساب کجھے۔ تینوں سبھ کجھ بھل گئے۔
 اوہ خبرے کون سی
 میں سونواں تے آوے
 کدیں اوہ چھریا گھوڑا ہووے۔
 ساری ساری رات کنوتیاں چک چک نچے
 میں آکھاں
 ایہنوں پھنیر گھوڑی ہو ٹکراں
 کدیں اوہ مور بنے
 ساری ساری رات اوہدی پیل تے
 اسمان تاں ہجھدا جاوے
 میرا پنڈا لگے ٹٹ چلیاے تے کوئی سمندر کھل چلیاے۔
 توں کھاندی کجھ نہیں سینڈوچ تے لے نا۔
 اوہ خبرے کون سی
 میرے ویہندیاں ویہندیاں قہر چڑھے اوہنوں
 کپڑے لاه دئے۔
 چھائیں مائیں ہو جائے
 بس دھمک دھمال دی آوے
 ”جیہناں تھاواں توں ڈرن نمائے اوہ تھاواں رنگھر گئیاں
 رنگھر گئیاں۔ پکیاں تھاواں رنگھر گئیاں۔“
 کیک تے لے نہ ایہہ میں آپ بتاؤنی آں
 ویٹ نہیں ود حد اچھی۔
 میں آکھاں
 میں وی کپڑے لاهواں۔
 اوہ تکیاں تکیاں اک دا ہزاراں ہو جائے

بھنگڑا مار دے آون جیلاں بھن نکلے
 دکھ اٹھرائے موندہ اوہناں دے تڑکی جاون
 ستے اٹھدے باللاں دی خشبو نال اکھیاں بھججن میریاں
 میں آکھاں اک رہواں ہزاراں ہو جاں
 ساری ساری رات اوہ اندر نچے
 ساری ساری رات میں باہروں نکاں
 اٹھاں دے تے پنڈا تے

ساب بے کولوں لنگھ جاوے
 جی کچا کچا ہووے کنیں کنیں گھنٹے
 ماں اتھے پرچھاواں ای کوئی
 بس اینی میرے موندوں نکلی پھڑی گئی
 کسے نوکر چاکر سن لئی لوکیں لے ٹرے
 شو بزنس وچ ایہو بھیڑاے
 ماں آہندی اے۔ ہو رہا اوہ شیشے انھینے
 اینویں لوا گئے سن نی اگلے؟
 روگ روگ دادارو ہوندائی
 آہر آہرتے پرہ ہوندائی
 کارویہار پئے اینویں جگ تے چلدے نی؟
 بے اک شے آئی تھیں توں ہٹ جائے
 پھیر ہیری چھڑ پندی او
 ساریاں شیواں بدھے نکانے چھڈ کے اوارا ہوندیاں نی
 ایہو ای باہر لیاں نی مچھل پیریاں
 گھرنہ وساوے جیہڑی اوہنوں قبر نہیں کجدی
 اوہ قلم فلاپ³ ہوئی

1۔ اٹھرا: اک روگ جس وچ بال، تمنوں پہلاں ضائع ہو جاندا ہے نیں 2۔ بلاواں، بھوت پریت

ساب میرا کدیں ملک چھڈن دی آکھے
گولیاں کنیں کنیں پھکے
ست ست دن کدیں گھر نہ آوے
ماں مینوں کیہ ہوندا جانداے۔
سکھ دی گرانی کڑیے
ہور کیہ ہونداے۔

اسیں جوانی وچ بڈھیا کھٹیا
پر اییاں دیگاں سنگھ ہنگالیاں
توں بھرے بھراتے اندر لگے چھڈ کے باہر پئی بھونی اسیں
ہائے ماں نوں ول سی گل کرن دا
اسیں تے اوہدے اگے سنگھیاں
اکھے کڑیے توں اسیں گھرتے اوہ گھر والا
اوہنوں رکھ جے رہنا ای
شکریے آہروی اوہو کاروی اوہو
دل نوں آہرے لایا کسب کمایا۔

وہماں وچ اینویں پے کے ہو ر نہ چن کوئی چاڑھیں
ماں نے ختم کرائے کالے بکرے کیتے۔

مجلساں کروائیاں
پانی دم کروا کے کندھاں تے چھٹے مارے
شیشے نئے فریماں
اسیں پھیر چڑھالئے

روز نویں میرے کپڑے آونے
سوٹ ساڑھیاں چوڑیاں ار غرارے
دو جے چوتھے ہیرڈریس دے مینوں ساب نے کھڑتا
رنگ والاں دا کپڑیاں نال مچاوتا
میک اپ والا دن وچ دوواری آوتا۔

اندر شیشے باہر پبلک میری
 دن رات میں اپنے آپ نوں کم وچ لایا
 اوہ خبرے کون سی
 پھیر کدیں نہیں آیا۔
 توں تے چاء وی ٹھنڈی کر لئی اے
 گرم بناواں؟
 مھنداں کدھر گئی اس
 میں کئی واری آکھیاے کڑی نوں گھلیا کر ہن
 تیرے کولوں نہیں ہوندا
 ایہناں لوکاں نوں عادت ہوندی اے کن لاون دی
 ذرا جنا میں چیک کیتاے نا۔
 مونہہ سجا کے بہہ گئی ہوئی اے۔
 وہم نہ کر میں صدقے جاواں
 ایس گھروچ کسے چیز نال جانڈیاں نہیں
 میں تے آپ نہ اٹاں چھڈ دی اوہ۔

(3)

چل ہن بے وقوف نہ بن
 حق تعالیٰ معاف کرے
 ساڈے فیتھ چ کوئی پر چھاواں نہیں
 امہ اپنے سرچوں کڈھ چھڈ۔
 میں جد اوس مکان چ داخل ہویاں
 چھڈ گئی ہوئی سی اوہ۔² ویٹ بیچ
³ ٹوپے ہر گیم اوف فلٹس ایلوسویر
 1۔ ٹوکیا اے 2۔ اوہ کئی 3۔ اپنی ماس دی کھیڈ کتے ہور کھیڈن لئی

ایسہ اوسے اڈائی ہوئی سی پرچھاویں والی
ٹیکس بچاؤن لئی یا کس لئی
ا۔ ستر ہونا مشکل سی

وٹھاں۔ وٹھاں

میں پوری بٹالین لا کے سکرپ کروایا۔
جد تائیں اصلی شکل نہیں نکلی میری تسلی نہیں ہوئی
اینڈ دوز مررز

انچ انچ تے۔ ہیریاں وانگن
تینوں فورٹ وچ ایسہ کم طے گا
شیش محل اور بیجنل⁴ اوتھے ای اے تا،
زندہ رہنا مغل نوں آوند اسی۔

ہاں ایسہ آرٹ ہے جیہدی اجازت ہے اسلام دے اندر
ہور تیس اوہ بت شت کوئی نہیں رکھ سکدے۔
نہ پینٹنگ شیشنگ

ایسہ بالکل صاف اے۔

رہچھوں آ کے مغل وی ایسے گند خانے وچ پے گئے
بس طاؤس و رباب آخر اور کیا۔

وہی ہندو اثر

اکبر اپ شارٹ سی ذہنی طور تے، باپ کا سایہ سر پہ نہیں تھا۔
ہندوئیاں دے اگے لگ گیا۔ جس طرح پنجابی چ کہندے نیں۔

دیٹ کر پٹنڈا ہول بلڈی ریس

نسل بگڑ گئی

حمیت نام تھا جس کا گنی تیمور کے گھر سے

اورنگ زیب نے کوشش کیتی گیم نوں آٹے ہتھ وچ لین دی

1۔ کھرچ کے صاف کروایا 2۔ تے اوہ شیشے! 3۔ قلعہ 4۔ اصلی 5۔ جیہدا پچھانہ ہووے، ہوچھا 6۔

ایس گل نے ساری نسل گندی کر چھڑی

احمد شاہ ابدالی نے وی کیتی
 پر سلطنت ہاتھ سے جاتی رہی
 پھر دیں بھی گیا دنیا بھی گئی
 ٹیپو واز آر لاسٹ مین، ہمارا آخری آدمی
 ترکش مارا خدنگ² آخریں
 پر شین تمہیں نہیں نہ آتی
 سارا ایجوکیشن سسٹم بیٹھ گیا ہے۔
 ڈالاسٹ شیفت ان آؤ کو یور سیزا قبال
 اس بیچارے کو غداروں نے نہ چھوڑا
 جعفر از بنگال و صادق ازدکن
 ہمیں ہمیشہ آستین کے سانپوں نے مروایا
 اب بھی یہی ہے۔ اندر یہ ہیں
 باہر یہ سود و ہنود کی سازش۔

نہیں نہیں توں بسم اللہ کرتے لے لے اٹاں شاں لکڑی بکری
 اہمہ ریل³ شفت اے۔ میں تینوں دساں۔
 نہیں لینا تے مینوں دے دے۔
 ہاں بی نیوز اے تیرے لئی
 شہلا اجکل نویں مکان دا سوچ رہی اے۔
 اوہدی وی ہابی اے کنسٹرکشن تیرے ونگر
 خاص طور تے شیشے۔

ہاہ۔ ہاؤ آئی سڑگلاڈ اک اک اتے میں کتنی کوشش کیتی۔
⁵ ڈیٹیل واسے میں ہمیشہ سخت رہیاں کچھ زیادہ ای۔
 اہمہ مارشل لاء دی گل اے
 پرانے دی، دار ریل ون⁶

1۔ ساڈا اخیرا آدمی سی 2۔ ساڈے ترکش دا اخیرا تیر 3۔ اصل مال 4۔ میں کیوں محنت کیا

5۔ تفصیل، باریکی 6۔ اصلی

اصلی تے وڈا جیہنوں پنجابی چ کہندے نیں۔
 جد میں شہرنوں لگ آفریپا کردا ساں
 میں فیصلہ کیتا کہ ہیڈ کوارٹرز شیش محل وچ رکھیا جاوے
 سنٹری لوکیٹڈ سی
 آئی ٹاکنڈ ٹودی اولڈ مین ہی سیڈ گو ایڈ
 میری ہمیشہ اکھ سی اوس جگہ تے
 مسلم پراپٹی ہندو قبضہ
 ایہو وجہ سی سے پریٹ ہوم لینڈ دی۔ الگ وطن کی۔
 اپنا جو کچھ ہے وہ غیروں سے واپس لینا۔
 خیر اصلی وجہ آئیڈیالوجی سی۔ نظریہ
 پھر دوبارہ اپنا آپ پہچاننا۔
 وہ کیا گردوں تھا جس کا تو ہے اک ٹوٹا ہوا تارا
 پر چھاویں والی گل مینوں پتہ سی۔ اوس اڈائی ہوئی اے
 ۴ ویٹ سیزنڈ بیچ

اسہ جتیاں نیں نا ہمیشہ وہی ہون گیاں
 میرا اکثر واہ پیندا سی
 شہرنوں جد میں لگ آفریپا کردا ساں
 پٹھیاں پٹھیاں میرے کول رکھو^۵ سٹس لیاوندیاں ہوندیاں سن
 کبھی کوئی انکم ٹیکس کا فلیپ^۶ کبھی کچھ۔
 ۷ میڈ پبز

یہ انکی گلٹ فیلنگ جو ہے نا۔ انکو وہی بنا دیتی ہے
 احساس گناہ کہتے ہیں جسکو۔
 میں تے پیک کراؤنٹا سی وا گیوں پار
 اسلام دے ناں تے ملک بنا کے

۱۔ دیکھ بھال 2۔ میں بڑھے (وڈے افسر) ناں گل کیتی اوس آکھیا ٹھیک اے 3۔ وکھراو

۴۔ اوہ پرانی کٹی 5۔ در خواستاں 6۔ گزبڑ، رچھڑ 7۔ ماگل کتیاں

ایسہ سبھ نہیں تئیس کر سکدے۔ ایسہ صاف اے۔
ایہوتے کرس اے ساڈے اتے۔ عذاب کما گیا ہے جس کو۔
سب نام کے مسلمان ہیں۔

تھے تو آباء وہ تمہارے ہی مگر تم کیا ہو۔
عرب! گھٹ کہیا جائے جتنا اچھائے۔

قرون اولیٰ کی تو بات اور تھی

اوہ سی وقت جد صحرا چوں اٹھ کے

اسیں ساری دنیا نوں سبق سکھا دتا سی

خالد جسہ تہاڈے کول سپاہی سن۔

پر عمر جیہا پچھے لیڈروی سی۔ رضی اللہ عنہ

بندوق کے پیچھے آدمی اصلی چیز ہے

اور آدمی کے پیچھے لیڈر اصلی چیز ہے

پھر آتی ہے یونٹی فیتہ ڈسپلن

چائیر کیا تھے بلڈی انفیمیز

ایوری تھرڈ پرسن ہیڈوی ڈی²

اک لیڈر اٹھیا صاف کر گیا سبھ نوں

ساڈے آدمی فسٹ کلاس میٹرل نہیں

ایسہ بالکل صاف ہونا چاہیدائے ہر اک نوں

بھئی سیدھے سادے مسلمان ہیں

مگر قیادت کا فقدان ہے

قحط الرجال جسے کہتے ہیں وہ ہے۔

لیڈر کہاں سے آئے۔

تالاب ہی گندہ کر دیا ہے۔

بس اکورستہ اے

دو چار ہزار تئیس کالیاں مھیڈاں مار دیو

1- لعنت، بددعا 2- ہر تیجے بندے نوں جنسی بیماری سی

میں دو چار لکھ وی مائنڈ نہیں کروا۔
 جیہڑے رہ جان تھہ پاء کے رکھو۔ جیہنوں پنجابی چج کہندے نیں۔
 سبھ بلڈی کمیونسٹ۔ بدماش ٹریڈ صاف کردیو
 خاص طور تے کمیونسٹ۔ بنیادیں کھوکھلی کرنے والے
 لیبرلے لو ٹینٹس² لے لئو۔
 دماغ خراب کر چھڈے نیں ایہناں سدھے سادے لوکاں دے
 کلاس کلاس کلاس
 ہور کوئی گل نہیں آوندی
 بھئی جب ایک رطت کے فرد ہو سارے۔ ایک اُمّہ
 پھر طبقات کہاں سے آگئے۔
 کلاس کلاس کلاس۔ یور بلڈی آس۔ اکیوزی
 میں تے سبھ توں پہلے فیصلہ کیتا سی
 آہنی فارم تے ٹینٹس نہیں ہن چل سکدے۔
 میں باڈرتے بیٹھا ہویاں
 اسمہ روزدی بک بک اوتھے نہیں سی چل سکدی
 بس اک جواب اے ماڈرن میکنازڈ فارم
 اے ریکہ وچ دو چار سو فارم نیں سارے
 پوری دنیا نوں رزق پئے دیندے نیں
 گریزی آف وائٹ سی اسمہ علاقہ
 ہن وی بن سکدائے۔ وڈر پراپر ہلیٹنگ³
 گریزی آف مل ایٹ تے بن ای سکدائے
 اینڈ دیش مور پے انگ۔⁴
 ایٹ اوکلاک آمریڈی⁵
 میں ہمیشہ جیہنوں پنجابی چج آہندے نیں پڑیوں لہہ جاناں
 یہ مضمون ہی ایسا ہے جذباتی

1- غدار 2- مزارع 3- ٹھیک منصوبے بندی نال 4- تے اسمہ بہتی آمدنی والی گل اے 4- اٹھ

وج وی گئے

نہیں نہیں توں بسم اللہ کر
 اہمہ ٹھیک جگہ اے پیسہ لاون دی۔ اپنی ٹائم
 پر چھاواں شرچھاواں اینویں وہم پرائیاں بڑھیاں والا
 توں تے و منزلب نوں رپرینٹ کرنی اس
 نئے دور کی پیداوار ہو۔
 میں ایسناں دم درودز وچ کوئی یقین نہیں رکھدا۔
 اہمہ اسلام نہیں
 ساڈے لوک ایسناں نال کم شم ٹور لیندے نیں بعضے ویلے۔ کوئی ہرج نہیں۔
 سائیکولوجیکل پراپ اے۔ فاروا ٹائم بینگ³
 اک واری سٹم نافذ ہو گیا۔
 سبھ سدھر جائیں گے۔
 سٹم اصل چیز ہے۔
 اصل نظام مکمل اور جٹل⁴
 کوئی سمجھوتہ نہیں
 سود شود سبھ صاف
 چوری کرو تو ہاتھ صاف
 لک آرونڈ و دو من یو آر سٹونڈ ٹوڈ۔ تم
 میلی نظر سے دیکھا اور سنگسار
 ہو کر کوئی بیسکی بیسکی کوڑے بائی ڈاؤن⁵
 اور زکوٰۃ ہر صاحب نصاب سے ناک کے رستے
 میں کہتا ہوں ایک سال کے اندر اندر اقتصادی اور معاشی طور پر
 ہم خود کفیل ہو جائیں گے
 پھر قرضے کی لعنت جائیگی۔ انوسٹمنٹ بھاگی آئیگی⁶
 ہمارے عرب بھائیوں کے پاس جو سونا ہے وہ کس لئے ہے آخر

1- توں تے عورتاں دی آزادی منکن والیاں وچوں اسیں 2- ذہن دا ٹھننا 3- عارضی، کچھ
 ویلے لئی 4- اصلی، پرائیاں، خالص 5- درجناں دے حساب نال 6- کاروبار وچ لاون واسے سرمایہ

ہماری مین پاور انکا آئیل
اسلامک بلاک۔ سپر پاور۔ سپریم پاور، مکمل غلبہ
جسے کہتے ہیں۔

اور ہم لیڈ کریں گے۔ برین ہمارے پاس ہے
چودہ سو سال پہلے جو کچھ ہوا وہ اب بھی ہو گا۔
وہ شیر پھر ہوشیار ہو گا۔

اسیں اوہو میٹرل نہیں
خیر پھر سی

یہ مضمون تو ہر دم تازہ ہے۔

نہیں نہیں توں بس لین دی کر اوہ۔

فٹ کلاس بارگین² بے مینوں پچھیں۔

بھ پر چھادیں صاف۔ ٹھیک ہے۔

³ آرکی ٹیکٹ پر اپر ہووے۔ آپ توں اوہنوں دس جو چاہونی ایں۔

پر انیاں راتل چیزاں واسے پس بناوے

موقع کڈھے۔

ایسہ چیزاں پر اپر جگہ تے لگ جاوون تے رونق بن جاندی اے۔

پرانے وقتوں والی آبرو جسے کہتے ہیں۔

دے میک می ریک دیز اپ⁵ شارٹس۔ نودو تینے

شہر دالینڈ سکیپ⁶ تباہ کر دتائے

مکاناں ول تیس دیکھو

سوبا بزار بنا چھڈیائے

ایہناں دیاں عورتاں دیکھو آل ڈیکڈاپ⁷

ریک پجز

یہ اصراف ہے۔ اسکی کوئی گنجائش نہیں ہے۔

1- تیل 2- سودا 3- مکان دا نقشہ بتاؤن والا مناسب ہووے 4- تھاں، ویل 5- ایہناں

ہو چھیاں نویاں امیراں توں مینوں الٹی آوندی اے 6- نظارا، نقشہ 7- حدوں ودھ سگھاریاں بیمار

بس پرانی دنیا دیاں کچھ چیزاں
 ٹھیک جگہ تے۔ کافی اے۔
 اوہ بھل جا سبھ پر چھاویاں بارے امہ سبھ او سے دا پھیلا یا ہو یائے۔
 لوکاں مینوں دیا ہو یا سی
 میں فیصلہ کر لیا وہم صاف ہو گیا۔
 میرے آدمیاں تے پے گیا سی پر چھاواں
 ایک آیا
 سب سردی پیر نہیں جاندی اتھے جدوں دے آئے آں
 ایک آیا
 سب نیندر رات نہیں آوندی اتھے جدوں دے آئے آں
 میں آکھیا نماز پڑھو اوئے
 پانچ ٹائم میں چیک کروں گا آکے
 بس سردی پیر وی صاف تے نیندر فرسٹ کلاس
 ہمارا سب سے اے۔ کٹو و پین ہے
 جسمانی اور روحانی صحت کا راز
 صفائی ورزش کو نشتریشن²
 یہ ہندو کا یوگا شوگا کچھ نہیں اس کے آگے
 یہ بنیاد ہے اس کے بعد توفیق ہے اپنی اپنی
 چاہوتے فرشتے بن جاؤ
 مگر۔ فرشتہ سے بہتر ہے انسان بننا
 سب مرضوں کی ایک دوا۔
 پے نے شیا میں تمہیں بتا دوں۔³
 میں کدیں نہیں چھڈی۔ حق تعالیٰ معاف کرے
 پچھلی وار جد عمرے واسے گئے ساں میں تے شہلا

بھلیاں چکیاں وی پوریاں کر آئے ساں
 ایسہ بڑی فیسیلی اے۔
 بڑی رعایت کیتی گئی اے
 اسکو کہتے ہیں دین فطرت
 انسان تو ناقص ہے بنیادی طور پر
 قدم قدم پر اسے سہولت دی گئی ہے
 ظہریا مغرب بعضے ویلے رہ جانندی اے کم وچ۔
 باری تعالیٰ معاف کرے۔

فجر میں مس نہیں کروا
 مائی گاؤٹ۔ ایسہ ہن تنگ کردی اے مینوں
 پر پھیر وی بہہ کے پڑھ لیناں
 تمانوں ڈسٹل کردیندی اے۔ تطہیر جسے کہتے ہیں
 ایک یقین اور اطمینان سے بھردیتی ہے
 پھیر جماعت نال تے کیفیت ای ہور اے۔
 جد میں شہرنوں لگ آفرپا کردا ساں
 شاہی مسجد میں عید پڑھی
 عید آزاداں شکوہ ملک و دیں
 میں تینوں دسناں آئی کڈاے ڈفرنٹ ہیومن بینگ⁴
 آئی ہیڈ آٹرمینڈس فیلنگ فوردا پپیل
 کیا جذبہ تھا۔ جیسے دل روشن ہو۔

اوس ویلے میں لوکاں کولوں جو چاہوندا کروا سکدا ساں
 ہم پر اٹرنیچے لے آئے تھے
 تین مینے انکو ایک لیول پر رکھا
 پھیر کجھ لوک جیلس⁵ ہو گئے

1- سہولت 2- میری جوڑاں دی سوچ پیڑا روگ 3- بھاپ بنا کے صاف کرنا 4- میں ہور ای
 بندہ لگنا ساں۔ میرے وچ لوکاں واسے بڑا زبردست جذبہ آگیا سی 5- حسد کرن لگ پنے

خاص قسم دی لاگت بازی جیمنوں پنجابی چ کھندے نہیں۔

اک واری اک جگہ بندہ

گھر اوڈر وچ کر لئے۔

کوئی فیورٹ پتھریا پیوی دا پیٹ کریڈٹ لین لئی آجائے گا

ساڈی ارسکتہ سانوں دس دیندی اے

شہلا داوی ایہو خیال سی

کیوں گردن باہر کڈھنا نہیں

ٹیک اٹ ایزی²

میں گردن باہر کڈھنی بند کر دتی۔ پرائز پمپلے نالوں وی تن گنٹا اُتے ہو گئیاں

میں آپنا ٹرپٹ بلو کرن توں نفرت کرناں

پر اک چیز جیہڑی میرے وچ نہیں

اوہ جیلیسی⁴ اے

ایز اے مسلم تئیں افرڈ نہیں کر سکدے

تئیں ایز اے مسلم فنکشن⁵ ای نہیں کر سکدے۔ ایہہ صاف اے۔

جے معدے اندر جے لسی دے جرمز ہون

ایہدا علاج جلاب ای ہوندائے

سپرچول پر گیٹو⁶ تزکیہ نفس جسے کہتے ہیں

جے تمانوں خیال رہوے

اودھی ذات سبھ طرفوں ویکھ رہی اے تمانوں

تد تئیں آئی جگہ تے رہندے او۔

ورنہ یہ آنا جسے کہتے ہیں سب سے بڑی بلا ہے۔

سویلز لائیک اے بلڈی پیراشوٹ

ایہویوز میں کیتاسی اوہناں شیشیاں دا

جد میں شہرنوں لگ آفر پیا کردا ساں

1- ہتھیوں حس 2- آرام نال چل 3- واجا وجان توں 4- حسد 5- کم ای نہیں کر سکدے ڈ

روحانی جلاب 7- میں 8- پیراشوٹ وانگ پھل جاندی اے 9- ورتوں

شیشے شیشے
 چھتاں فرشاں اُتے، کندھاں اُتے
 اون ایوری بلڈی انچ
 ٹائٹس وچ وی۔
 میں وچ میز تے: سیٹھیاں ہوتا یونیفارم اینڈ آل
 بڑی عجیب سنسے شن ہونی
 صوفیاء نوں ہوندا ہوتائے ایس طرح دا تجربہ واللہ اعلم
 کوئی طاقت مینوں ویکھ رہی اے۔
 میں ای ہاں اوہ طاقت
 اک اشارہ میرا، کئیں کروڑ جواب
 میں اندر گنس دے وچ محسوس کیتا
 آل مائٹی او منی پریڈنٹ او منی پوٹنٹ²
 مینوں اہمہ سبھ تینوں دساتے نہیں چاہیدا
 اہمہ ہر کے دے کناں لئی نہیں ہوندیاں گلاں
 ذات باری معاف کرے
 اینویس پاس³ اون متے کردی پھریں
 پر توں اوہ چیزاں شیزاں لے ای رہی ایں او تھوں
 ایس واسے دساتے ہی ضروری۔
 واٹ آفیلنگ۔ واٹ آفیلنگ
 میں ای میں ساں چارے پاسے
 اون ٹوپ، ان ٹوٹل کنٹرول⁴
 اہمہ فیلنگ عمرچ اک ادھ واری رملدی اے
 جد تہانوں لگدائے سبھ کچھ تئیں او
 جو تئیں نہیں اوہ ہے ای نہیں

1- مینوں اندراں وچ محسوس ہویا۔ اندروں 2- سبھ توں طاقتور ہر تھاں موجود سبھ کچھ کرن

جوگا 3- اگانہ دسوی پھریں 4- کیا احساس سی! 4- سبھ دے اتے۔ پورا کنٹرول آپنے ہتھ۔

جو چاہو تیس کر سکہے او
 نہ چاہو علیحدہ گل اے
 پھیرا کدم بیٹھیاں بیٹھیاں کچھ ہو گیا۔
 مینوں پنیاں وچ کوئی ٹھنڈ جیسی لگن لگ پئی۔
 شیشیاں وچ ایسہ میں تے نہیں۔ خدا اے؟
 نہیں بلا اے کوئی۔ میں نہیں
 میں نہیں
 سم مونسٹر مینوں تاڑ رہیا اے۔
 ٹھنڈ موڈھیاں وچ وی چڑھ گئی۔ فرش ڈیمپ سی۔ ہے نا
 ٹیر۔ بل میں ایسہ شینڈ نہیں کر سکا۔
 اکھاں، اکھاں، مگر مچھاں دے مونہ داڑھیاں
 غاراں تلکٹیاں
 مینوں سُرک کے کچھے سٹن آکھیاں نیں
 او جھریاں وچ، بیسی دال، لے تھے، سلھے اندر
 میری گن میری گن
 رائٹ لیفٹ سینٹر، اکھاں
 میں اک پھنڈناں ایسہ کروڑاں چڑھیاں آوندیاں نیں۔
 اپر تھلے سینٹر کتھے
 سینٹر مونسٹر۔
 مونسٹر۔
 بچا لٹو۔
 غا آر غا آ آ غا آ آ آ ر ر ر
 میرا آڈر لی ہنیا ہویا میرے ساہنے کھلوتائے
 ایہنوں ساری گل دا پتہ لگ گیاے دے نوں
 میری گن میری گن

1- کوئی بلا بھوت 2- خوفناک۔ میں ایسہ برداشت نہیں کر سکا

پھڑبا سٹرڈ جلدی کر
 کبھی جانداے سرتوں پیراں تیکر
 دونہاں ہتھاں وچ دلے
 میری گن میری گن
 تیرے مونہ وچ
 اکھاں کناں وچ
 تیریاں ستاں موریاں وچ
 تیریاں ستاں پستاں وچ-
 میری گن میری گن
 ہلی جانداے سارا
 بلڈی ریبٹ
 گن.. گن
 اوہنے مینوں ہنے ڈلیور³ کیتاے-
 ٹھنڈ کوئی نہیں- اس کوزی¹
 ہی آ سکڈ فور اٹ، جراباں گلیاں سن-
 شیشے صاف نیں
 آئی ایم بیک آگین⁴
 ہیل توں ایسہ سبھ کیوں سُن رہی ایں-
 وائی دا ہیل بلڈی کو نہرسی⁵
 سب سازش ہے- مجھے علم ہے-
 ابھی جانا ہو گا تم کو-
 جانی ایں کہ نہیں
 نہیں گل سُن، گل سُن
 توں اک لفظ نہیں کے نوں دشا- سنتی ہو

1- چنگا نگھ اے 2- اوہدی آپنی غلطی دی اوہوں سزا ملی 3- اوس ہنے مینوں چھٹکارا دیویاے

4- میں پھیر واپس آگیاں 5- سازش

جو کوگی کر دیا جائے گا
 ہم شیش محل پھر پورا نیا بنا دیں گے۔
 آئی ایم سوری کیا کہتی ہو۔ آپراؤڈیا دگار۔
 بہہ وی جاہن
 تیرا آپنا ای فائدہ اے۔ جے توں اہہ سبھ بھل جائیں۔
 میرا کیہ اے
 مینوں گھٹ پرواہ نہیں ہو سکدی۔
 کوئی ہو جائے کٹھے چلنے آں چیزاں و۔ کھن
 توں ہو سکدائے
 کوئی اکدو آٹمز میرے لئی وی چن سکیں
 تے میں شہلا نوں سر پرانزدے سکاں
 ایویں جوک سی گپ شپ سیر۔ سلی نہ لے لیں۔
 کدے کدے میں ایکٹ وی پٹ اون کرناں
 ایو جیہاں کھاٹیاں
 4 رف اولڈ سو لجرز
 5 ڈیلی کیٹ یگ لیڈیز نوں
 مشاوتنا آپنا فرض سمجھدے نیں۔ ہا ہا ہا۔
 میں تینوں جیہاں پنجابی ج کہندے نیں
 پیروں کڈھ چھڈیاے کہ نہیں۔
 ہا ہا ہا۔

بی بی ہے پرچھاواں

- 1- اک نخر بھری یادگار 2- سچ نہ سمجھ بیٹھیں 3- میں کدیں کدیں تھوڑا جیہا ڈرامہ وی کرناں
- 4- کھوے پرانے سپاہی 5- نازک جوان عورتاں

ہے کیوں نہیں
 پر شیش محل و اجمل نہیں
 پر چھاواں تے جیہڑا آئے اپنا نال لیاے۔
 جیہنوں چلیاں دودھ پیاوندے او۔
 اوہ اتھے چچ کے کچھڑوں لندائے
 ڈر جانڈے او۔
 بی بی تیس جدواں والے جے
 جدوں اللاد سیانی ہو کے ونڈیاں پاؤن کھلووے
 اوہدی اکھ پچھانی جاندی اے؟
 دادے میرے ای اٹاں ایہدیاں بندے ویلے ڈھونیاں نہیں
 جیہڑیاں اسان ہدیڑیاں نہیں
 تہوں نویں نویں ریل پنجا بے آئی آہی
 محکمہ پی اے آخروی
 تے خلقت گھراں نوں چھڈ مجوریاں پچھے نی اے
 ایہہ شیش محل کے ساڈے ای پنڈ دے آہے
 ایہناں دی واہوندے آہے وڈ کے ساڈے
 بانگاں شرودیاں
 جد ساڈے پنڈ سنجن گلیاں
 ایہناں دے قیلے پھر گئے
 بھونیں دی ایہناں چاندی وٹ لئی۔
 منڈے کڑیاں پڑھ لکھ کے انگریج دی مرجی سمجھن لگ پئے
 اتوں لامان لگ گئیاں
 چاندی سونا ہو گئی۔
 لندنوں ناں ایہناں دا بولن لگا۔
 جد خلقت جڑ سڑکاں تے آگئی
 لیٹاں پٹیاں گئیاں

انگریج نے کونسل جوڑی
 جھٹ پٹ گنڈھ بلادریاں اسہ ممبر موہری ہو گئے
 محل کھلو گئے جس ویلے
 تے وڈا ایہناں دادا دے میرے نوں اکدن ہس کے آہندائے
 کیہ خیال اے بھائی تیرا
 ول کجھ بن گئے کوٹھا
 دادا میرا کیسی تگاری دھر کے بیٹھا ای آہیا
 حقہ سدھا کر کے بولیا
 سانوں سار کیہ ایہدی چنگے ماڑے دی
 جدوں پٹاوتا ہووی سد لٹس۔

اوہ دن لاء اوہنے دادے میرے نال اکھ نہیں میلی
 اٹ اٹ تے شیشے ٹھوکن لگا۔

پوٹا پوٹا شیشیاں بدھا
 لوہے بند سپاہی جیکوں گذریاں باتشاہیاں دے۔
 کٹس واری گئے پیائے کرائے چڑھیاے وکیائے
 جیہڑ وی اتھے وڑیاے

شیشیاں کولوں گواہی دیواؤندا ہریائے
 شیش محل نہیں شیش کچھری آکھو بی بی
 اتھے کوئی وکیل دلیل نہیں ہوندی
 بھگتا بھگتا وندائے سبھ کجھ آپے جج پر چھاواں
 ہور کیہ ہوندیاں نیں پکیاں تھاواں

اک کھراچی بولی دے دو لفظ

روز سوئے باغ چ میں
اوہنوں پام² دا ہونجا پنی
اوسے اکوڑکھ پال³ دے بیٹھ کھلوتا
مکے پترایہدھراوہدھر کردا تکناں
آوندے جانڈے مالی چھوہراوہدی⁴ چھچی لکدی ٹھو بنگدے
اوہدیاں ہڑیں وڑیاں گھیاں پندے
اوہنوں ماسی پھوڑھ سدیندے نیں
پکیاں تمبیاں والے پپاری
افسر لکیاں نکراں والے
رگن رگن سیردے گیڑے پورے کردے کولوں لنگھدے نیں
اوہ اڑیا اڑیا کڈھ کڈھ لے ہتھ سلاماں کردا اے۔
ہر پھیرے اوہدے کول میں ہولی ہونٹاں
اوہ چورا اکھیں ویہندا
اکدو لفظ بڑا کے پترایہدھراوہدھر کردا رہندا اے۔
ہر پھیرے میں ہولی ہوندا
اک ادھ گل اوہدے ول ریڑھناں
”اے تکیں مینہ نہیں پیا۔“
”پے جو۔“
”پتراں تے دھوڑ بڑی اے“

- 1- گواچی 2- وڑیاں چوڑیاں پتیاں والا اک بوٹا۔ سکے پتر صاف کرن لئی ایہدے ڈنڈی والے پتراں دا جھاڑو (ہونجا) باگاں وچ ورتدے نیں 3- قطار 4- دھوتی 5- اُنڈا ہویا
- 6- پے جاو = پے جاسی

”دھپ جو۔“ 8

اج وڑدی واری میں آکھیاے

”چیتر چڑھ گیا اے“

اوس گولیا نہیں

میں تیز ہو گیاں۔

جاندے پھیرے ہوئی ہوئیوں بنا ای آکھناں

”اے مسکے پتر نہیں مسکے“

اچن چیت اوہ ہونجا سٹ کے

ڑھلیاں بلاں چوں ننگے بٹ وکھالدا

سدھا ہو گیاے۔

”چیتر چڑھ گیا اے۔“

جن پڑھیا نہیں اوہنوں چڑھیا نہیں۔

جیکوں ساریاں رکھاں دا اکو چیتر ہووے

چیتر چڑھ گیا اے“

گھر پر تیاں مینوں اج اچیتیں سہی ہو یاے

مینوں چورا کھیں و یہندا

اوہ جیہڑے لفظ بڑا وندا اے‘

اوہ ”کو پنی باگ“ نیں۔

باراں ماہہ - ساون

اِکو کئی دا ساہ
کہ رملنی کیرئی دی
کہ پیار اپانے دا
چھڑپہ سیرٹوا
بول نمائیاں دے
اِکو کئی دا ساہ
کہ کنیاں پین گیشیاں
مسکیاں پہاڑاں اُپروں
پانی ٹھلن گے

1- خرگوش

پوہ دا رکھ

کیرمی آکھے گالھڑ آکھے بدل آکھے لاه

لاہ

چانن آکھے لالی آکھے آکھے چکی را

لاہ

میں آہناں ہی ساہ لٹو

ساہ لٹو

میریاں اکھیاں نال ہوانوں کھین دیو

پوری اندر رسک بوردی لیہن دیو²-

1- پکھیرواں دے ناں 2- رکھ دا تنا

عرش فرش و اسیل

و - لکھن چڑھیاں او بی بی تے امبر چڑھ ویکھو
بھلیو بھلی نیں تارے
اک اک وڑو ویکھو۔

جیرے اتھے نور بھجیوں، بھجیاں تے جگ لگھ گئے
جہناں مر کے اتھے بچنا اوہ او تھے اج جم پئے جے
و - لکھن تھے او
تے بھرا جی پھل ویکھو

باراں ورھے رڑی نال سووں تے اک پل جاگ جے
دھیاں چھاواں دے ساہ نال ساویں تل ویکھو
و - لکھن وچ پار یو گھاٹا اکو جے
جو ویکھو اوہ بن توں دل پیا ڈردا اے
جو ویکھو سو نہ بنو تاں مردا اے

1- اسمان 2- پو جے جاندا نیں

باراں ماہہ - پوہ

بدل مُتے امبراں
رُکھیں سُتی دھوڑ
وائیں سُتیاں سینتاں^۱
پتر کر دے چُپ
تڑکے پھلی چیتری
چپ اساڈی بولنی
د۔ نہہ دی صورت دھپ
نہ کوئی پھل^۲ چیتری
نہ کوئی اگلا بھو^۳
تڑکے تڑکے اکھ دے
رنگ چوں رنگ تریل
د^۴ مے سُپن^۵ سویل^۶

۱۔ اشارے۔ نشان ۲۔ پھلی چتا ۳۔ ڈر ۴۔ سویر ہووے ۵۔ سپنے والی ۶۔ سویر

گاؤن

چلو سڑکاں تے رُکھ بن جائیے
پالو پال کھلوتے رچینے
کسے نوں نظر نہ آئیے
چڑھدی چڑھے تے لہندی تھے
کیڑی چڑی دا بہیت لکائیے
ٹہنیاں پتراں اپر جریے دھوں دھوڑوی برکھا
انگ مہکلاں وچ
کوئی بھلک دی چنگ جمائیے

کنوں دی گل

ماں کنوں دی ساڈے گھروچ بھانڈے مانجھن آوندی اے
اوہ روز سویرے ورکشاپ وچ جاندا اے
راتیں میرے کول بیٹھ کے خبراں ڈسکس کردا اے
پچھلا مہینہ کنوں راتیں گھر نہیں آیا
میں اوہنوں پچھیا اجکل رات دی ڈیوٹی اے؟
”جس دن گڈی نہیں کوئی ملدی
رات ویلے استاد نوں سروس کر آئی دائے۔“
اوہدیاں اکھیاں خالی نہیں تے جیسہ پئی تھتھلاوندی اے
کنوں کولوں مینوں ڈر جیہا آوندائے
کنوں ہدائے:

”کیہ کہندی اے سیاست تہاڈی“
میں آکھناں، ساڈی کھیڈا بے شروع نہیں ہوئی
جس دن محنتیاں نے رل کے لڑن دے
لڑ کے راج ملن دے داء سکھ لئے۔
اوس دن سمجھو ساڈی کھیڈا مڈھ بجھ گیا۔
کنوں ہدائے:

”ساڈی کھیڈتے شروع اے چروکنی
تہاڈی ملن والی اے۔“

اک عام جیہی سویر دی یاد

اج کوئی دینہ چڑھیا
جگ تھیندا نواں نکور
اج کوئی دینہ چڑھیا
پیا چڑھے دریا

جاگے پکرے بے پرواہ
کتے پلین اٹھن مور
اج کوئی دینہ چڑھیا
اسیں تگدے ہو گئے ہور
آپنی چپ دے وچ سینوے
پیا جگت وچ شور ا

۱۔ بلھے شاہ دے بول

جیہڑیاں جریاں نیں
 ہریاں ہون
 تاں جنگل ابھرے سکھنا
 بھولیاں ہتھاں والیاں جیہڑیاں رتھر سکیاں²
 موت سکھایاں اکھاں دیاں اوہ چاء بندو کال نکلن
 پولے پیریں
 نئے جنگل دھاون شہریں³
 لٹ دا مال دھراون
 سوکھی کرن پچھان کے اپنے نین پران ونبجائے⁴
 رسیلاں ادھیڑ ملو کڑیاں⁵
 نکھیرن انھیاں ٹوئیاں وچوں وہیاں⁶
 پل پل بیہناں موڑھی موہی ایانی⁸
 جگاں مو نہیں بیان کمائے⁹

1- جرن: سن 2- زمین وچ دھس گیاں 3- آون 4- سنبھالا کرن- ہوشیار ہون- جدوں
 کسے نوں مال پر تائیے تے آکھدائے 'سوکھی کر بھئی ٹھیک اے تا۔' 5- نرم، کولیاں 6- کاپیاں
 بیہناں اتے ساہوکار حساب لکھدے نیں 7- مول- جمع پونجی 8- موہ لئی- ٹھگ لئی 9- جگاں دے
 حساب نال (جیویں >منناں مو نہیں) 10- سود

عمران جیہناں اولیاں نال نبھائیاں نیں
مدتاں ہوئیاں نین مسکے
پر نظراں اجے ترہائیاں نیں
1 او جھڑجھاگدیاں²
3 اوڑک پچھن آئیاں نیں:
4 بندیاں نے جد بندیاں ساہویں ہو جاتائے
کون گھڑی وے کون گھڑی
5 اکھیاں نے جد اکھیاں دی گھرنوں دھو جاتائے

1- جتھے راہ دا پتہ نہ لگے 2- لنگھدیاں 3- اخیر 4- سامنے 5- میل۔ اکھ وچ دو بے دلوں

باراں مانہہ - اوھ بھاوریں

چھاویں بیٹھو
اندر داوٹ گھٹدائے
سو دھپے ٹرو
کہ ٹرن والیاں نال تے چھاں نہیں ٹروی
دھپے ٹرو
تے دھپ وچ سیک تاں ہوندا اے
پر کھیرہ ہلونی^۱ واء وچ کدھرے
چپ کیتی اک سیسٹر^۲ آوندے اسٹودی
گواں نیٹھ^۳ جھپٹے بیڑے ٹوہندی اے

1- کھیرن نال ہلی (ہلونن: پھڑ کے بلاون) 2- اشارہ، نشان 3- ٹرن

سر کلر روڈ

ٹانگیاں وچ جے نیں گھوڑے
گھوڑیاں وچ نیں ٹانگے؟
ڈھڈیں چڑھیاں وا سکٹاں
کہ وا سکٹاں نوں ڈھڈیں
بانگے لاوڈ سپیکر نیں کہ لاوڈ سپیکر بانگے

بھاریاں گوریاں تکو بچکاں آئیاں نہیں
تکھمباں ورگے بدن ایہناں دے چننجیس مہندیاں لائیاں نہیں
چوگا گولنچ مٹی پھولن
اکو بول بولیندیاں ایہناں تکو شاماں پائیاں نہیں

1- معتبر- سوچ سمجھ والیاں

2- لبھن

گاؤن

سیونی اسیں ذات دیاں کچھو کمیاں
لے لے گلیاں جد و کنیاں جھیاں
پولے پیریں
دھرت سمندر گاہندیاں
نونہاں دنداں والیاں کولوں ڈھڈکاؤندیاں
سانوں ورھے ہزاراں ہو گئے۔
دھیاں چکڑ موری رلیاں
دیس اپنے وچ پتر اساڈے بن پر دسی وتے²
ماواں اتھرو کیرن بھلیاں
سیونی اساں پنڈھ کراڑے³ کچھن کان
نت پولیس پیریں ٹرنا
اندر پولار کھن کان اتوں پتھر بکل کرنی
چنجاں کھنڈیاں کرن لئی
نچے کھو چل کرن لئی
اساں نت جیونانٹ مرنا

1- لیکر 'ازمایا پرانا رستہ' ریت 2- پھرے 3- اوکھے 4- کچھن: ماپن

انٹرویو

چھی گل اے
ساڈا بھائی جی لکھن پڑھن اینویں کم اے دنیا داری دا
اینویں اوہلا مونجھ مونجھاری دا
اکھر ساڈے گھر دے نہیں۔
ساڈے ای ایہناں دے پتر جے
دھیاں پلایاں
پڑھیاں گلایاں بھائی جی
چھی گل اے
سو کم پئے دن ویلے ساڈے اندر باہر دے سردے نہیں۔
اُریاں پر لیاں مار کے شامیں
ساڈا کڈھ جان دے نہیں ڈھلدا ویلا
آئے گئے اگے حقہ پانی دھروے نہیں۔

اوہ کندھاں اوڑک گیٹیاں۔
ہریاں، اُلی بھریاں،
نت سکیاں ساویاں کچھڑولیں لیٹیاں
پوہ دیاں راتاں ہاڑوہاڑے
گھردیاں ہونت باہر کھلوتیاں رہیاں،
ڈُھڈوچ رکھ کے بھیت ڈراونے
جیہناں صدیاں دڑوٹ سیماں
ماواں جیہاں اوہ کندھاں
اوڑک گیٹیاں۔

بیان

اسیں آپنی تے محنت لینی سی لئی اے
اصل تے لوکاں نوں کم دیوائے نیں
کھان کماون لائق بنائے نیں لکھاں لوک نکلتے
سانوں پتہ اے آہردے اوہلے و-ہیل اے
و-ہیل اک گمہ اے۔
ایسے گمہ وچ ساڈیاں وڈیاں دیگاں لاہیاں
نفل و عطفے کیرے
متاں لیرٹے پاڑن گم سم لوکیں،
آپنے ننگ چوں ننگدے
رب وی کندھ وی سنہ نکلن،
و لگناں وچ لکائیاں و لگناں ہوڑ ہیڑ اگنکھن اینویں
اینویں کاغذ بدناں اُتے لگن اگنکھن ملے۔
اج جگاں پرانے انھے گمہ وچ اسیں جگائے نیں ٹی وی
وی سی آر امارے نیں مگرے
رنگورنگ وچھائیاں نیں اخباراں
ڈائجسٹ رسالے واڑے نیں،
متاں و-ہیل گواچے کملے لوکیں

”آپے رانجھا ہوئی“ کو کدے
اینویں ہستی اپنی بھن نکلن
کموں کاجوں جاون وانجھے
مڑراتو راتیں چوئے ہوندے ٹیرا یہناں دے کیہڑا سانجھے

اک ہما تر شاعرناں گل

جد دکھاں دسھوا نکھی خلقت نکلی
مڑاندر اں وچ بہہ گئی اے
جد پیر پنمیراں نوں آپو اپنی پے گئی اے
جد ٹی وی اگے مستیاں مستیاں
سج جھیاں دی چڑھی جوانی لہہ گئی اے
جد ویلا لنگھ گیاے
دل دی دل وچ رہ گئی اے
تینوں کیہ ہو یاے
جیہڑا ایس عمرے تیرا گیت جوڑن نوں جی کردائے

ساون (1988) دیاں گلاں

جیہدی سُٹو سواہیو آہندائے:
”خبرے کیہ ہویائے
چڑھے ہاڑای ساون آئیے۔“
بھلا سوچو
سارا ورھا جیہرہ لنگھیائے سکھنا^۱
جیہرہ جیٹھ ۱۔ لکھیں تیاہے^۲
ایویں ساون آئیے؟
جیہدی سُٹو سواہیو آہندائے:
”خبرے کیہ ہونائے
جیہرہ چڑھے ہاڑای ساون پھیرا پایاے۔“
بھلا سوچو کدیں
نرا سوچن نال وی اگا اگیرے آئیے۔

گاؤن

سانوں بھال' رہی دریاواں دی
اوہ سُنیائے پر بیٹھ زویں دے ٹر گئے نیں
ا پر وگدے وکھو وکھرے
بیٹھ گئے تے جڑ گئے نیں۔

بیٹھاں سُنیائے رنگ اوہناں دا اکو ای اے سو کالا
اکو ہونڈیاں ون سوتائے کالا کماں والا
مڈھ وی کوئی نہیں انت وی کوئی نہیں
توڑو توڑو چالا۔

چوکھے د۔ نہہ ہن لگدائے سانوں بھال نہیں کرنی پئی
یاں دریاواں ا پر آونائے
یاں دھرتی بیٹھاں وئی۔